

Klimat kyýamatyny göz öňüne getirip bilmeýän bolsaňyz, daş-töweregiňize serediň

Category: Kitapcy, Nukdaýnazar, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Klimat kyýamatyny göz öňüne getirip bilmeýän bolsaňyz, daş-töweregiňize serediň KLIMAT KYÝAMATYNY GÖZ ÖŇÜNE GETIRIP BILMEÝÄN BOLSAŇYZ, DAŞ-TÖWEREGIŇIZE SEREDIŇ

Özüňizi kyýamatçylyga bermek isleseňizem, hernäme-de bolsa, muňa garşy hemmämiz bile göreşmäge mejbur bolarys, käbirlerimiz şonsuzam göreşip gelýär.

[Rubrikalara ser salsag-a, dünýä aňsatlyk soňlanjaga meňzänok.](#)

Klimat üýtgeşmeleri hakda pikir edeniňizde näme kelläňize gelýär? Onlarça ýyl soňunyň gara-ört bolan, taşlanan boş meýdanlarymy? Müňlerçe kilometr gaýrada üstünde ýeke polýar aýysy bolmadyk eräp giden buzluklarmy? Belki-de, köpler ýaly sizem gap-gara ekran göz öňüňize gelýändir: Üstünde hiç zat galmadyk dünýäniň gutarnykly soňy.

Onlarça ýyllap klimat hakda was-wasa düşürýän habarlar, ýaramaz görnüşde berilen signallar, geljegi diňe doly gowy ýa-

da tanap bolmajak derejede harap bolan formada aňlap bolýan köstli ikilik döretdi.

Alym dälleriň hakyakatdanam düşünmeýän, global maýlama boýunça elýeter däl statistiki maglumatlara salgylanýan habarçylygy bu sanlaryň hakyky adam täsiriniň nähili boljakdygyny düşündirmegi ýatdan çykarýar.

Mediýada bolsa düşnüksiz statistiki maglumatlar berilýär we munuň praktikada hakyakatdanam nämäni aňladýandygyny görkezjek bolma gaýgysy-da ýok.

Bu ýagdaý klimatyň hakyky manyda nämä meňzeýändigine dahylly daş-töweregimizde bolan köp sanly mysalyň bardygyna garamazdan şeýle: Nýu-Ýorka çenli baryp ýetýän tüsse bulutlaryna sebäp bolan Kanadadaky soňky tokaý ýangynlary munuň iň wawaly we sarsgyna salyjy mysalyny düzýär.

Şeýle-de, klimat üýtgeşmesiniň nämä meňzeýändigini göz önüne getirip bilmeýän bolsaňyz, ýeke dældigiňizi biliň. Daş-töweregiňizdäki maglumatlaryň köpüsine seredende, klimat üýtgeşmesiniň dünýäniň soňuna sogan ekjekdigine ynanmak aňsat bolar. Esasynda gürrüňi gidýän ynanyş hakykatlara mundan has uzak bolup bilmezdi.

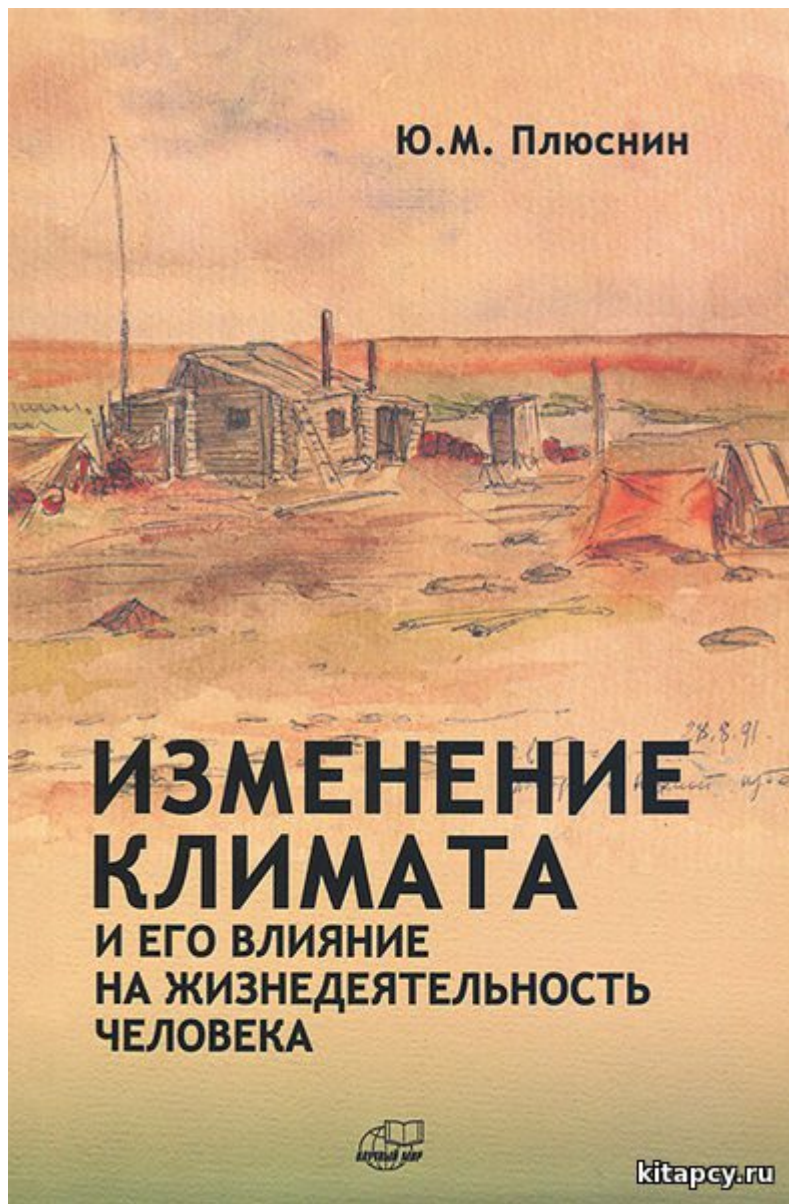
Şunuñ ýaly ýa hemma deň, ýa hiç kime-de däl klimat şübhesine höküm eden öňdebaryjy iki düşünje gatlagynyň beýgelmegine getirdi. Birinji çykalgasy «adamlar onlarça ýyllap klimat üýtgeşmesiniň gürrüňini edýär, emma häzir ýagdaýymyz erbet däl-ä» diýýänler we aýratybam klimat üýtgeşmeleriniň bolýandygyny düýpgöter ret edýän inkärçilere degişli. Beýlekisi bolsa, klimat üýtgeşmesiniň bolýandygyna doly ynanýan, ýöne dünýäniň her haýsy bolanda-da weýrançylyga tarap barýandygyny pikir edýän, şunuň üçinem klimat boýunça protestlere gatnaşmaýan we ony goldamaýan klimat heläkçiligi dellalarynyň öňe sürýän pikiri.

Bu toparlar özlerini biri-birine garşy taraplar ýaly görüp biler, emma ahyrynda ikisiniňem ýagdaýy problemanyň garşysynda hereketsizlige deň gelýär.

Klimat gatnaşyklarymyzyň ýagdaýyna seredilende, munuň sebäbini görmek aňsat. Onlarça ýyl bäri dünýäniň soňunyň golaýlap gelýändigini gürrüň berýän mediýa habarlaryndan bizard-peteňimiz çykdy. Bulam nämä uçrajagy hakda hiç hili pikiri bolmadyk jemgyýet döretdi.

Klimat üýtgeşmesine garşy hakykatdanam göreşmek isleseň, munuň hakykatda nämediginiň bilinmegini gazanmak gerek. Habar gatnaşygyny sap statistiki we ylmy maglumatlardan halas etmeli, adamlaryň nukdaýnazaryndan klimatyň geljekde nähili boljagy hakdaky gürrüňlere goldanmaly. Bulam ha çeper eser arkaly bolsa, ha teatr ýa sungat eseri ýa-da eýýämden öňki hatarlara geçenler bilen pikir alyşmak bolsun, adamy ileri tutýan serişdeler arkaly durmuşa geçirmeli bolarys.

Rubrikalara ser salsag-a, dünýä aňsatlyk soňlanjaga meňzänok. Klimat üýtgeşmesi netijesinde gorkunç hadysalary başdan geçirjeginiz dogry (eýýäm başdan geçiribem ýörüs), emma bularyň hemmesinde barlygymyzy dowam etdireris. Klimat üýtgeşmesi, hamana, bular bolup geçende hötdesinden gelmek üçin aýatda diri galmajak ýaly hereket edip, arada çäk saklama tagallalaryndan özbaşdak, hemmämiziň ýüzleşmeli hakykatymyz.

Päkistandaky sillerden Çilidäki tokaý ýangynlaryna we dünýä möçberindäki ölüm howply gyzgyn howa akymlaryna çenli adamlar klimat üýtgeşmesiniň jümmüşinde diri galmagyny dowam etdirýär we muny jemgyýetara hem-de ikitaraplaýyn goldaw ýoly bilenem dowam etse gerek.

Klimat üýtgeşmesiniň talap edýän çaltlygy bilen hereket etmedik ýagdaýymyzda depäimizde kyýamatyň gopjakdygyna şübhe ýok, ýöne bu duýdansyz ýagdaýda birdenkä bolup geçjek zat däl. Klimat kyýamaty hakykatdabam birtopar halk saglygy krizisine meňzär: Azyk gytçylygy, köpçülikleýin öýden-öwzardan jyda düşmeler, giňden ýaýran çagşamalar we mundanam betertleri. Emma adamlaryň taryhda hötdesinden gelen her problemasynda bolşy ýaly milliardlarça adamyň jemgyýetçilik goldawy arkaly şeýle hadysalary bilelikde ýeňip geçmegini öz içine alar.

Uglerodlardan arassalanmak we klimat üýtgeşmesiniň ýaramaz

täsirlerini gowşatmak üçin şindizem wagtymyz bar. Muny başarmak üçin mätäçlik duýulýan klimat hereketiniň durmuşa geçirilmeginde hemmeler rol oýnap biler.

Emma, özüňizi kyýamatçylyga bermek isleseňizem, hernäme-de bolsa, muňa garşy hemmämiz bile göreşmäge mejbur bolarys, käbirlerimiz şonsuzam göreşip gelýär.

Klimatara gyssagly ýagdaýlarda klimat hereketi bilen diri galynýar. Elimizde başga hiç zat galmasa-da, biri-birimize esewan edip, diri galjak bolup jan ederis. İşler nähili kynlaşsa kynlaşybersin, hemişe ýagty ertirimiz boljagyna şübhäňiz bolmasyn.

Skarlett UESTBRUK,
iňlis žurnalistkasy.

Anna, 23.06.2023 ý. Publisistika